

<http://dx.doi.org/10.16926/zc.2017.43.24>

Marian GŁOWACKI

[rec.] Andrzej Paszta i Piotr Paszta, *Wydarzenia – Ludzie – Medale. Częstochowa do roku 1950*, Polskie Towarzystwo Numizmatyczne. Oddział im. dr. Władysława Terleckiego, Częstochowa 2017

Wspomniany przez autorów znany polski numizmatyk, w książce *Medale polskie*, Marian Gumowski stwierdził między innymi: „Medal jest pamiątką jakiegoś zdarzenia i dokumentem chwili. Niczem lepiej nie uwieczni się danego faktu, jak wybicciem medalu”. Medal jest rozumiany jako pojęcie szerokie, do którego można zaliczyć przedstawione w niniejszej publikacji artefakty sztuki medalierskiej tj. żetony, medale, medaliki, plakiety, plakietki, medaliony i inne odznaki.

Z tego punktu widzenia autorzy przedstawili, przy okazji prezentacji medali, wiele faktów, które miały miejsce w historii Częstochowy, często nieznanych dla współczesnych częstochowian. Zwracali uwagę na symbolikę grawerowanych obrazów, jako miniaturowy skrót historii związanej z danym zdarzeniem, które opisuje obraz. Budujący jest również komentarz opisujący tło historyczne lub charakterystykę przedstawianych postaci, świadczący o głębokim patriotyzmie autorów. Z wyjątkiem pierwszego rozdziału dotyczącego medalu wybitego z okazji ślubu króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego z austriacką arcyksiężną Eleonorą, który odbył się na Jasnej Górze w 1670 roku, wszystkie rozdziały są bogato ilustrowane.

Istnieje jednak jeszcze jeden aspekt związany z przedstawianymi medalami i innymi odznakami. Znacząca większość z nich jest świadectwem olbrzymiego kunsztu autorów w sztuce grawerskiej. Artefakty medalierskie są miniaturowymi dziełami sztuki i jest oczywiste, że ich piękno docenili i opisali z miłością autorzy opracowania. Publikując tę i inne publikacje z numizmatyki autorzy starają się spopularyzować ten rodzaj działania artystycznego, często niedocenianego, traktującego grawerstwo tylko jako rzemiosło.

O znajomości zagadnienia świadczy przedstawiona bibliografia numizmatyczna i historyczna. Faktów z życia Częstochowy, związanych z przedstawianymi medalami i odznakami, dostarczyły artykuły z prasy, głównie z „Gońca Częstochowskiego”.

Gorąco polecam niniejsze opracowanie, jako olbrzymi przyczynek do tej szczególnej dziedziny, jakim jest medalierstwo, z punktu widzenia poznawczego i artystycznego.